

GALER

ŠTEVILKA
LETÖ VII.
TRST 1960-61

6

LJST ZA MLADINO

Izhaja mesečno • Izdajatelj in odgovorni urednik je Ivan Grbec • Ureja ga uredniški odbor • Tiska tiskarna »Graphis v Trstu, ul. sv. Frančiška 20
Naslovno stran je napravil Leon Koporc

Vsebina

Ludovika Kalan: Pomlad	121
Zora Rebula: Velika Pustolovština	122
Fran Roš: Dedkova pomlad	127
Angelo Cerkvenik: Mihec in Metka	128
Trepetlika (velikonočna legenda)	130
Angelo Cerkvenik: Ovčar Runo	131
Anica Cernej: Velikonočna	135
Stana Vinšek: Če morje bobni	136
Danilo Gorinšek: Okobalim polža	137
Stana Vinšek: Uspavanka o zamorčku	138
Samo Pahor: Samosvoje mesto Trst	140
Miro P.: Predor pod Belo goro	143
Naši mali dopisniki	144

LUDOVIKA KALAN

Ilustriral: R. HLAVATY

Z juga veseli vetrovi drvijo,
z njimi gre razposajena pomlad.
Krili zaljubljen metulj — prvi svat,
pridne čebelice v panjih šumijo.

Mravljo, martinčka in drobne mušice
sonček prebudil je z zlato roko.
Da bo družinicam novim toplo,
gnezda si skrbno pripravljajo ptice.

Rožam je čašice pestre odprla,
vrgla zeleni pozdrav preko trat.
Vse je osrečila lepa pomlad,
le na naš Kras se je komaj ozrla.

Srečko in črnka Vilma

Končno je sprevidel, da z žalostjo nič ne opraviš. Če je zgubil bratca, mora pač sam naprej ali nazaj. Naprej ali nazaj? Tako premišljevanje je blodil po starinskih ulicah, dokler se niso začele prižigati prve neonske luči. Luči vseh barv so Srečka toliko zmedle, da mu ni prišlo niti na misel, da bi pričel ustavljati automobile, pa tudi ko bi se bil tega domislil, bi si brez Petra tega najbrž ne upal storiti. Ko je pritaval na velik trg, je zagledal pred seboj velik srednjeveški gradič v majhnem parku. Pred gradičem je stal velik avtobus. Srečka je obšla želja po tem, da bi nekam legel. Ko je zagledal vrh avtobusa kovčke in odeje, se je naglo povzpel po vitki lestvici na streho vozila, ne da bi ga bil kdo opazil. Udobno se je umestil med velikimi zaboji in kovčki. Skrb in utrujenost sta mu preprečila, da bi mislil na jutrišnji dan. Zaspal je.

Zjutraj ob zori je prišla iz gradiča proti avtobusu čudna družba. Prvi je bil nizek, živčen možiček. Ta je sedel za krmilo, medtem ko so se za njim zvrstili: izredno debela zamorka, dva visoka plavolasca, vitka mlada črnka in še dva temnopolata velikana. Za temi je prišlo še nekaj moških zagorele polti, kakršno imajo športniki. Ti so pripeli avtobusu na rilec ameriško zastavo, nato pa je eden izmed njih v italijanščini dejal vozniku:

»Gigi, zdaj pa le poženite, kajti mi bi radi čimprej videli večni Rim.«

»Kaj Rim,« je dodal drugi, »Ruse, Ruse bi rad videl, da se z njimi posmerim. Dragi moji, olimpijske igre so le vsaka štiri leta. Če nas porazijo, bomo morali čakati šele na igre v Tokiu.«

Tedaj se je oglasil črnec v angleščini:

»Davis, če govorиш o Rusih, ti prepovem dvomiti o tem, ali bo naša zastava zmagala. Vsaj v skokih, teku in metu moramo črnci pokazati, da smo prvi na svetu.«

Tedaj je zavreščala debela zamorka, da so se vsi ozrli vanjo.

»Mamica Brown, kaj si zaledala miš?« se je zasmejal Davis. Toda ženska sploh ni mogla do sape. Le s prstom je kazala nekam nad svojo glavo. Streha avtobusa je bila namreč pol prozorna in bilo je videti, kakor da leži na strehi človeško truplo. Štor Gigi je naglo splezal na streho in v začudenje vseh prinesel v naročju drobno deklico. Tako trdno je spala, da so jo komaj zbudili. Rekla je, da je šla iskat svojo mamo, potovala da je z bratem, a zdaj je zgubila še tistega. Nato je deklica spet zadremala. Debela zamorka jo je vzela v naročje.

Štor Gigi je dejal, da je najbrž deklica splezala na streho z namenom, da bi zastonj prišla na olimpijske igre, zato njenim zgodobicam ni verjeti. Mamici Brown, (ni bila poročena, a so ji zaradi njene dobrodušne debeline pravili kar mamica), se je raztapljalo srce in hotela je deklici vse verjeti. Ko se je deklica — Srečko zbudila, je Gigi dejal:

»Sedaj te pa odnesem na policijo, da te pošljejo domov. Razen, če misliš z namen na olimpijske igre v Rim.«

Srečku so se pocedile sline, ko je slišal o olimpijskih igrah. In ko je zagledal okrog sebe nekaj črncev, je pozabil na vse in je dejal:

»Ali me vzamete s seboj?«

»Glej jo,« je dejal Gigi, »najbrž si si samo izmisnila tiste zgodbice o mami. Domov te pošljemo, da te našeškajo.«

Srečko je imel takoj pripravljene solze. Sedaj — pa domov! Tedaj je manica Brown namišljeno deklico še tesneje stisnila k sebi in predlagala, naj vsi poslušajo, kaj jim bo povedala o sebi. Srečku, ki ga je bilo sram sedeti celo mami v naročju, je postajalo nerodno in dejal je:

»Prosim, ne bodite hudi, saj nisem deklica, deček sem.«

In povedal je vso zgodbo po pravici. Smejali so se in ga imeli za navihanca, ki je doma v tem mestu in laže, da bi laže prisel zastonj v Rim. Mlada zamorka Vilma pa je rekla:

»Vzemimo ga, samo prej naj napiše domov kartico, kam gre, da jih ne bo skrbelo.«

Srečku so dali razglednico in pisal je:

»Starčevi,

Općine pri Trstu

Iščeva mamo. Grem v Rim na olimpijske igre.

Vaš Srečko.«

Ko se je Srečko poleg vitke mlade črnke Vilme vozil iz Ferrare po ravni (Gigi jo je imenoval Romagno) v mesto Bologno, je razglednica potovala proti Trstu. Ko se je vozil čez prelaz v Apeninah in prišel v lepo mesto Fiorenco, je razglednica prišla v Trst. Šele ko se je vozil po dolini reke Arno mimo krasnih toskanskih gričev, (vse to mu je s knjižico v roki razlagala Vilma s pomočjo plavolasca, ki je znal italijanski), je Srečkovo sporoz

čilo napravilo doma na Opčinah in na policijski postaji veselje in hkrati zaskrbljenost. Iz Trsta je šlo obvestilo na policijsko postajo v Ferrari:

IŠČITE DVA DROBNA, SVETLOLASA DEČKA: OD FERRARE V SMERI RIM.

Toda tedaj je bil Srečko že v olimpijskem naselju v Rimu ljubljenec vseh ameriških tekmovalcev črne polti in poseben varovanec ljubke, mlade črnke Vilme. Dobil je od nje v dar nove hlače, srajco in jopico. Medtem so vadili v teku, skoku in drugih disciplinah, jih je Srečko smel opazoval. Kadar pa je bil kdo prost, ga je vzel s seboj po Rimu. To je bilo mesto brez konca, Srečku se je zdelo veliko za pol sveta, če ne še za več. Še na bratca je skoraj pozabil.

In že je bil tu dan otvoritve iger. S črnim strežnikom Yollyjem je zujet odšel na stadion, kapljica v morju ljudi vseh narodov in barv.

Krivogledi zelenjadar

»Č-č-č,« je poslušal Peter, medtem ko je grizjal še nekoliko trdo breskev. Kaj neki delajo vlaki v bližini zelenjadnega trga? Toda kaj se ne stresa zaboja, kakor da bi se vozil na vlaku? Odrinil je nekaj breskev in nekoliko odbil pokrov. Groza! V tovornem vlaku se je vozil v neznano smer!

»Srečko!« je pričel vpiti. »Srečko, kje si?« Toda bilo je videti, da okrog njega sploh ni drugega kot breskve. Nesrečne breskve! Srečko pa ga sedaj išče, morda so ga že dobili v pest policiji, mogoče pa ga je kmet odpeljal nazaj na kmetijo. Ubogi Srečko! Zakaj niso raje njega, Petra, vtaknili k ohrovtru, njega, ki je bolj močan in drzen, laže bi si spomagal kot Srečko.

Toda kaj pomaga javkanje, treba je čakati, kaj pride. In tako je legel nazaj med breskve, se pokril z njimi in zadremal.

Ko se je prebudil, ga je silno zebilo. Kako? Sredi poletja in tak leden mraz! In taka tema okoli niega. Bil je v hladilnem vagonu. Revež bi bil pošteno zbolel, da ni bilo njegovo potovanje kratko. Na prvi postaji so iztovorili nekaj zabojev in jih preložili na neki tovornjak. Ta je odpeljal

na velik trg ob morju. Kmalu sta dva zaboja s Petrovim vred romala na majhen tovornjakec na treh kolesih. Ta se je sedaj neprestano ustavljal. Količkor je Peter mogel videti, je bil lastnik vozila majhen in čokat moški zelo zagorele polti. Prodajal je sadje od kraja do kraja. Ko je prišel na trg obmorskega kopališkega mesta, je kričal, pel in si sploh na vse načine prizadeval, da bi privabil kupce:

»Božanske, sočne, lepa gospa, samo po sto, nikjer na svetu za ta denar, lepa moja. Da so trde? Poglejte moj obraz? Ali bi jaz sploh mogel goljufati! Rajske, lepe kakor pesem, kakor moj rodni Neapelj.«

Prvi zaboj je bil kmalu prazen. Tuji kopalci so zgovornega južnjaka hodili fotografirat in eden je njegove govorce celo posnel na magnetofonski trak. Govornik pa je medtem odpiral nov zaboja. Sredi rdečeličnih breskev je zagledal čopek črnih las, pod njim pa deško glavo. Napolitanec je izvlekel fanta za lase in ga nato začel besno stresati za rame. Nova poplava besed, vrednih magnetofona, je privrela na dan.

Peter k sreči ni razumel neapeljskega narečja ne surovih psov, ki so leteli iz južnjaka. Nazadnje se je pomiril. Končno se človek lahko okoristi s takimle paglavcem. Uprl je v Petra svoje krivoglede oči in rekel: »Si za rabo?« Kaj je hotel Peter? Priklimal je. Ves dan je nalagal breskve na tehtnico, jih zavijal v papir in izročal gospodi. Popotni zelenjadar je samo pobiral denar, zlekajen pod senčnim pisanim dežnikom. Peter pa se je paril na soncu, dokler ni bil pod večer zaboja prazen. Potem ga je zelenjadar vlekel s seboj v ceneno ljudsko prenočišče, kjer je ob koscu kruha v zatohlem, po potu in

tobaku zaudarjajočem prostoru zaspal. Zjutraj sta se odpeljala z zaboji hrušk in breskev vzdolž Tirenskega morja, kjer je sonce žgalo, kolikor je moglo. Zvečer sta bila v Neaplju. Pravijo, da je nenavadno lepo mesto, toda Srečko se je komaj od strani ozrl na stožec ognjenika Vezuva in na široki polkrog Neapeljskega zaliva, ob katerem se je širilo velikansko mesto. Bil je sit sonca, zelenjadara in Neaplja in ne vem, če ni takole postrani morda celo pljunil. Peter namreč ni bil kot Srečko, če mu je šlo vse narobe, ni obriral solze, temveč na skrivnem pokazal figo, kadar pa je bil posebno jezen, je pljunil.

In ko bi vedel, kaj ga še čaka... Zelenjadar je v Neaplju prodal svoj tovornjak, ki ga je bil nekje ukradel pred nekaj dnevi. Zadovoljno se je režal in odpeljal Petra s seboj v neki brlog, kjer ga je najprej na ves glas opsovala njegova debelušna žena. Videti je bilo, da ima s Petrom neke načrte.

Drugi dan je zelenjadar menjal poklic. Zgodaj je odšel v mesto in se vrnil s celo torbo zapestnih ur. Novopečeni prodajalec ur je Petru vzel srajco in mu dal pol prevelike razcapane hlače. Prijel ga je za roko in Peter je šele na ulici ves začuden opazil, kako je zelenjadar povzdignil svoj glas: »Samo to uro še imam, brezposelnega, skoraj slepega me poglejte!«

Marsikdo se niti ustavil ni, pristni domačini so že dobro poznali to prevaro. Kak tujec pa se je le ustavil, si ogledal uro in jo vrnil, a dal krivogledemu kak stotak. A nekateri so uro kupili in do večera je prodal celih sedem ur.

Toda Peter je bil vsega tega sit, samo premišljal je, kako bi se mogel krivogledemu zelenjadaru izmuzniti.

Čez dva dni je zelenjadarja vzel na piko mlad stražnik. Kamor sta šla, je bil kmalu za njima. Bil je skrajni čas, da se ga Peter otrese, drugače ga še zapro!

Sla sta precej daleč, na drugo stran mesta. Napolitanec je ob nekem zidu spet začel s svojo lažno zgodbico, ko je Peter zaslíšal v bližini nekaj, kar mu je zaprlo sapo. Nekdo je v lepi slovenščini rekel: »Poglejva no, kaj si izmišljuje tistile Napolitanec! Fantje, gremo gledat!« Drugi so govorili slovenščini podoben jezik.

»Jugoslovani, sem, poglejte, uro ponuja. Vsak član jugoslovanske nogometne reprezentance si lahko kupi uro za pet tisoč.«

Prišli so bliže in si ogledovali uro. Tedaj se je oglasil mali razcapani Napolitanček - Peter v openskem narečju: »Tu je ana ruoba uod n'č, nei vredna nanka pjet čentežmo.« (Dalje)

FRAN ROŠ

Ilustriral: R. HLAVATY

DEDKOVA POMLAD

Naš dedek star je osemdeset let,
je siv, koščen in gluhi in vid mu peša,
med hojo se na palico obeša
in rad pogodrnia na ves ta svet.

V novembru legel je na toplo peč,
v hropecih prsih ga je kašelj grabil,
hudo se mu je šetobak zagabil,
nobena reč mu več bila ni všeč.

Čez zimo lipov čaj je z medom pil
in tožil, da so dnevi mu že šteti
in da želi si še samo umreti,
ker bi si rad že enkrat odpočil.

Naš dedek star je osemdeset let.
Zdaj zlezel je z zapečka in smehlja se,
prebil je srečno mrzle zimske čase
in spet mu lep in ljub je sončni svet.

Mihec in Metka

Bunčeva Alenka je bila pridna gospodinja, ki je opravljala dopoldne, ko sta bila mama in očka v službi, vsa gospodinjska dela. Neko jutro je pometala kuhinjo ter je odprla okno na stežaj, čeprav je bril oster severovzhodnik. Neprizakovano je zaslišala strašanski vilk in krik. Preden se je dobro zavedela, ji je sedel na ramo majhen, moder papagajček z lepo, spredaj belo, zadaj sivomodro grahasto glavico. Priopadol se je skozi okno in tako ušel jati vrabcev, ki ga je zasledovala.

Alenka je jadrno zaprla okno in si ogledala nežnega in prestrašenega gosta, ki se je ves tresel in privzdigoval perutničke. Očividno mu je bilo vroče.

»Uboga ptička!« ga je pomilovala Alenka.

»Uboga ptička, da, da!« se je oglasil mali gost.

Alenka se je glasno zasmehjala in pagajček prav tako: »Ha-ha-ha-ha...«

Deklica je ostrmela in ga poklicala: »Pojdi sem, pojdi no sem!« ter mu nastavila kazalec desne roke. Papagajček je koj stopil na prst in ji rahlo z nežnimi krempeljčki objel prstek.

»Ti si pa res domač!« ga je poхvalila in ga vprašala: »Ali si lačen?«

»Mihec lačen!« ji je pri priči odgovoril.

Alenka je naglo poiskala lonec s pičo za putke, segla z levo roko vanj in mu ponudila polno prgišče semenja. Koj je jel zobati. Izbiral je samo belo proso in ga presenetljivo urno luščil. Ko se je najedel, je odletel in sedel na kuhinjsko omaro, zaokrožil po kuhinji tik pod stropom in se spet vrnil na omaro.

»Mihec, pojdi sem, pojdi sem, pojdi no sem!« je tiho čebrnjal.

»Mihec, pojdi sem!« ga je poklicala. Takoji ji je znova priletel na kazalec desne roke.

»Mihec, papagajček, nagajivček, Rožniška stezica, devet!« se je predstavil.

Alenki je bilo kar žal, da je povedal, od kod je in komu ga mora vrniti. O, kaj vse ji je povedal! Nepretrgoma je gostolel in celo razločno in precej glasno zapel:

»Čuk se je oženil, trajlala, sova ga je vzela, hopsasa...«

Hotela ga je pobožati po glavi, pa se je urno umaknil in ji gospodovalno velel: »Ne smeš! Beži stran! Daj mir!«

Alenka se je smejala in celo pozabila pristavili krompir.

Seveda, morala ga bo vrniti lastniku, ki gotovo hudo žaluje za njim. Ko sta prišla domov mama in očka, je Mihec govoril še glasnejše in prizadeneje. Kakor da bi hotel vse prevpiti!

»Ko se boš popoldne vrnila iz šole, ga bova nesla lastniku!« je sklenil oče.

»Ne še danes, očka! Jutri!« je prosila Alenka.

»Ne, Alenka! Kdo ve, kako hudo jim je tam, kjer ga pogrešajo!«

Oče se ni dal preprositi. Alenka se je morala vdati. Najrajši bi bila zanjaka. Ob šestih zvečer, bilo je že temno, sta se napotila proti Rožniški stezici. Ni bilo daleč. Majčkena, pritlična hišica v rebri, pod gozdičkom, v hišici pa dvoje starih, sivih ljudi: oče Mrak in njegova drobna ženica.

»Dober večer!« je pozdravil Bunc.

»Dober večer!« sta odvrnila Mrakova.

»Papagajčka sva vama prinesla.«

»Najinega Mihca! Reš?« so se starki zasolzile oči. Alenka je odprla škatlo in izpustila Mihca, ki se je zaletel ženici naravnost pod brado, sedel na ovratnik in po svoje, nerazumljivo gostolel. Dobrikal se ji je kakor mucek.

»Oh, kako je lep, kako pameten!« je vzdihnila Alenka.

»Lep je že, lep, kdo ve kako pameten pa že ne!« se je zasmjal oče Mrak. »Drugače ne bi bil danes ušel! Prepričan sem bil že, da so ga vrabci ubili!«

»Oh, vse bi dala zanj!« je glasno zahrepela Alenka.

Mrakova sta se spogledala.

»Hm,« je dejal starček, »če mi obljubiš, da boš skrbela zanj...«

»Oh, skrbela bom, skrbela!« je goreče obljubila.

»Nikar no,« je ugovarjal Bunc. »Oropala vas bo takega veselja!«

»Rada ga imam, res,« je priznala ženica, »a pri nas je hudo. Že dva nama je zadavila mačka. Mi je nimamo, spomladi in poleti, ko imamo odprta okna, pa se pošast pritihotapi, šavsne in konec... Ne bi hotela, da bi tudi tega, ki je tako prikupen in bister! Kako ti je ime, deklica?« jo je vprašala.

»Alenka sem.«

»No, Alenka, bila si poštena, tvoj naj bo! Kaj pa kletko, jo imaš?«

»Očka, saj jo boš kupil?« ga je zaprosila Alenka.

»Seveda jo bom,« ji je obljubil.

»Kar najino vzemita! Midva ne bova imela nobenega tička več v kletki. Tu okrog nama prepevajo kosi in škrjančki.«

Bunc je hotel Mrakovima plačati papagajčka in kletko. Ne, prodala ga ne bi! Alenki pa ga rada darujeta, če bosta kdaj pa kdaj smela Mihca obiskati. Seveda, veseli bodo, če bosta le zares prišla!

(Konec prihodnjič)

TREPETLIKA

(Velikonočna legenda)

Kristus je dva dni umiral na križu.

Okoli križanih so se gnetli ljudje in jih gledali. Rimski vojaki so se norčevali iz nesrečnežev. Pod križem je sedela Mati božja. Naslonila je glavo na Kristusov križ, ga objemala in prelivala vroče solze.

Jezus jo je s križa nemo gledal.

Ustnice so mu gorele od žeje, njegove oči so bile polne žalosti.

»Vode!« je dahnil.

Tedaj se mu je približal vojak. Namocil je gobo v kis, jo nabodel na sulico in jo ponudil mučencu.

»Pij, car Judov!« se je zasmejal.

Jezus je mislil, da mu v resnici dajejo vode, in je odprl usta. Kis mu je še bolj ožgal suhe ustnice.

»Končano!« je zašepetal,agnil glavo in tiho izdihnil.

Za hip se je nebo stemnilo. Zemlja se je stresla. Zavesa v Davido-vem templju se je raztrgala.

Ljudje in vojaki so se razbežali.

Pod križem je ostala samo Jezusova mati. Tam so jo našli zvečer Kristusovi učenci in prijatelji. Jezusa so sneli s križa in ga odnesli v vrt Jožefa iz Arimateje.

Po pogrebu so se vsi pobešenih glav razšli. Tudi Jezusova mati je odšla.

Bilo je toplo pomladansko jutro. Toda ptičke niso prepevale kot po navadi. Lilije in tulipani so pobešali cvetove. Čebele niso brenčale, me-

Ilustriral: M. BAMBIC

tuljčki niso veselo letali proti nebu. Vse je umolknilo in žalovalo zaradi Jezusove smrti.

Le mlada trepetlika na svojem dolgem stebelcu ni marala ničesar vedeti. Ponoči so ji zrasli žametni lističi z dolgimi peclji. Vsa pijana od veselja se je igrala z njimi.

Po poti, ki je peljala mimo trepetlike, je prišla Mati božja. Hodila je s sklonjeno glavo. Iz oči so ji padale solze. Vse okoli se je zaustavljalo, umolknilo. Samo trepetlika se ni pomirila. Ko jo je videla češnja, se je nagnila k njej in ji zašeptala:

»Bodi mirna, sestra, ali ne vidiš, da prihaja žalostna Mati božja!«

»Eh, kaj me to briga!« je odgovorila trepetlika.

Mariia jo je slišala. Dvignila je glavo in videla, kako trepetlik od veselja trepetajo listki, in še hujeji je postalno pri srcu. Toda ničesar ni rekla.

Trepetliko je zbolelo in zbala se je. Razumela je Marijino bolečino. Od žalosti so ji vztrepetali vsi listki in ji še danes trepetajo in se ne morejo umiriti. Trepetlika nima miru ne podnevi ne ponoči. Še takrat ne, ko se veter nleže k počitku in spi vse drevje. In zato se tudi imenuje trepetlika.

Ovčar Runo

ANGELO CERKVENIK

Ilustriral: MILAN BIZOVICAR

81. Runo se je nove družbe kar privadil, saj sta bila pastirja ljubezniva, ovce pa take kot njegove na planini. Kmalu pa je zagledal nepregledno temnomodro planjavo. Priči je videl morje. Prispeli so v Split. Tu sta začela pastirja naganjati ovce na jadrnico. Runo pa si ni upal stopiti na mostiček, ker ni maral vode.

82. Počasi so vse ovce prišle na jadrnico. Runo pa je ostal na kopnem. V zadnjem hipu se je zbal, da se ne bo več vrnil. Obrnil se je in s povešeno glavo odkorakal. »Hej, kuža, kam se ti pa tako mudri? sta ga klicala postirja in ga vabila, eden je celo skočil za njim. Runo pa je zarenčal nanj in jo odkuril iz mesta.

83. Ubral jo je po trdi, beli cesti proti Sinju. Hitel je proti visokim skalnatim goram. Zadaj za njimi so njegove ovčice in njegov Miško, ki ga čakajo. Taval je po skalnati pokrajini, tačke so ga že boljše in lačen je bil. Bilo mu je tudi neznosno vroče, toda nikjer ni bilo niti kapljice vode. Zvečer je prispel na Sinjsko polje.

84. Od obzorca do obzorca se je širila rodotvorna visoka planjava. Kakor čudež! Po žalostni, skalnati pokrajini to prelepo rodotvorno polje! Toda Runo te lepote ni viden, saj je vedel, da je še daleč od doma. Poteopal se je po polju in iskal drobnice, da bi vsaj za silo potolažil svoj lačni želodec. A brez uspeha!

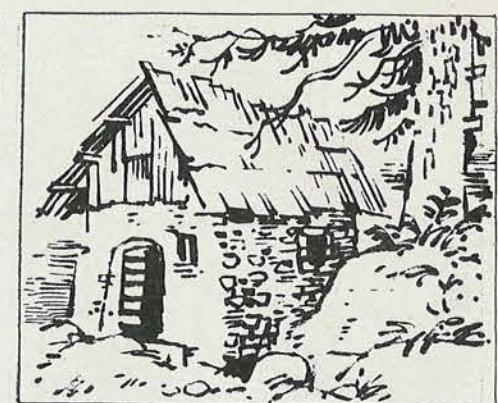
85. Od lakote je bil ves šibak. Tu pa tam je srečal ljudi, a se jih je raje izognil. Otroci pa so ga imeli radi in včasih je od njih izmoledoval košček kruha. Nekoga dne je srečal gručo šolarjev ter jih poprosil za grizljaj. Pa ni ničesar dobil. Vsi so ga hvalili, kako je lep in ga božali, kruha pa, žal, niso imeli.

86. Mali črnolasi Jelki pa se je zasmilil. »Revček moj, ničesar nimam. Vidiš, samo kos kruha in slanika imam, ki mi ga je dala mama za kosilo...« Runo pa jo je kar naprej prosil. Tedaj je Jelka sedla na obcestni kamen, vzela iz torbice ves kruh, ga zdrobila in pa košček za koščkom dajala Runu v gobček. Potem ga je še pobožala.

87. Slanika mu pa ni dala, ker je vedela, da bi Runa v tej vročini še bolj žejal, če bi ga pojedel. Runo ji je še enkrat polezil roko, nato sta se ločila – njo je gnala dolžnost v šolo, njega pa hrepeneje k ovčicam in Mišku. Spet je tekel, čeprav so ga bolele tačke. Prišel je do gozda, kjer se je vila izsušena struga.

88. Runo pa je bil tako hudo žejen, da je šel po izsušeni strugi daleč v gozd, dokler ni našel v mračni senci sredi struge globoko kotanjo z mrzlo vodo. Pil je z globokimi pozirkami, kar nenadoma pa je zaslišal čudno ječanje. Tako znani glasovi. Le kaj je to? O, nesrečna ovčica! Zagledal jo je, ko se je ujela v železno past.

89. Kdo ve, od kod je prišla sem. Verjetno je tudi njo privabila voda. Ujela se je v past, ki jo je nekdo nastavil Itisci. Runo bi ji rad pomagal, a ni mogel. Le kako naj jo reši? Zalajal je. Ničče se ni oglasil. Povohal je ovčico in poiskal sled njenih stopinj. Sled ga je vodila po vijugah med skalami do siromašne koče.

90. Vrata so bila zaprta. Runo jih je poskušal odpreti, a ni šlo. Zato je zalajal. Na prag je stopil starec z dalmatinsko čepico na glavo ter nahrulil Runo: »Nadloga pasja, kaj se pa tako dereš!« Runo pa se ni dal ugnati, temveč je lajal kar naprej. Obrnil se je proti gozdu pa spet nazaj. To je nekajkrat ponovil.

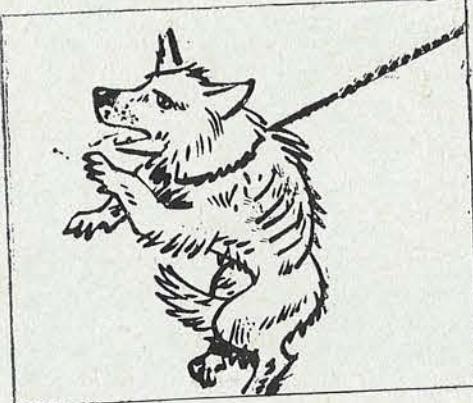

91. He, pes ne laja kar tjavdan! To nekaj pomeni, je preudaril starec, zaprl vrata za seboj in jo mahnil za psom. Runo je potrežljivo kazal starcu pot, dokler nista zagledala ujete ovce. »O, ti uboga žival!« je rekel starec in hitro rešil ovco. Potem pa je pohvalil Runo. Najprej so si odpočili, popoldne pa so se vrnili domov.

92. Starec si je naprtil ovco okrog vrata, Runo pa je zadovoljno stopal za njima. Doma so ga vsi občudovali ter mu dali vse, kar je bilo v shrambi. Pojedel je skoraj pol hlebca kruha, zvečer pa je dobil zvrhan skledo polente z mlekom. »Boš lahko kar pri nas ostal,« ga je vabil gospodar. Runo pa se ni kaj prida zmenil zanje.

93. Po večerji so peljali Runo v hlev k ovčicam, kjer je kmalu zaspal. Zjutraj je dobil zajtrk, ki ga je pospravil, kot bi trenil. Nato je še enkrat pogledal ovčice, ki so se pasle okrog hiše, bolni ovčici polzial tačko, se obrnil proti vzhodu in izginil v gozdu. H kosilu ga ni bilo in zaman so ga vsi klicali. Runo je bil spet na poti.

94. In spet je gladoval. Ves oslabel in izmučen je stikal po cestah in dvoriščih za skorjico kruha in pri tem pozabljal na previdnost, ki mu je bila tako potrebna. Niti sanjalo se mu ni, da živi kje na svetu konjač, ki bi ga utegnil ujeti. Kakor blisk mu je šinilo nekaj mimo oči. Preden se je zavedel, je bil Runo spet ujet.

95. Konjač je bil močan človek, ki se mu oslabeli Runo ni mogel upirati. In še vedel ni, kaj je konjač in kaj dela. Odvlekel je Runo v leseno kolibo, kjer je bilo že najmanj kakih dvajset psov različnih pasem. Vsi so ležali, bili so tiki in žalostni. Ko je prišel Runo mednje, so ga obstopili in ga začeli ovohayati. Nov sotrin!

96. Vsi so bili mršavi in hudo potrti, kajti večina je bila obsojena na smrt. Konjač je le še čakal, ali se ne bodo morda zglasili njihovi lastniki in jih odkupili. Največkrat se nihče ne oglaši. Tudi Runa je čakala žalostna usoda. Tedaj je konjač opazil, da ima Runo na vratu pasjo znamko zagrebške uprave.

ANICA CERNEJ

Ilustriral: M. BAMBIC

Velikonočna

KJE SE JE NAŠ CERKOVNIK
ZGUBIL?
NIČ NI PRI FARI
JUTRA ZVONIL.

ZVON JE ZAVEZAL,
LINO ZAPRL.
DANES JE JEZUS NA KRIŽU
UMRL.

SVETA MARIJA,
ŽALOSTNA MATI,
MORA POD KRIŽEM
SINOVIM STATI:

»JEZUS, PREVEČ ME
DUŠA BOLI.
MATI SEM PAČ —
IN MATI TRPI...«

Če morje bobni...

Nebo je bilo sivomodro in težko. Rahel vetrič je razgibaval morsko gladino. Ribič Yamaguši je negibno sedel v svojem čolnu. Od časa do časa je spuščal svoje košare na plitvo dno, da bi z njimi dvigal velike rakovice. To, kar je videl krog sebe, je bilo nebo in morje in tam nasproti, komaj sto metrov oddaljeno, plosko, peščeno obalo vzhodnojaponskega otoka, kjer je bil doma. V tem plitvem zalivu, kjer je po starem izročilu smela ribariti samo njegova družina, je živilo na tisoče rakovic. Treba jim je bilo samo položiti zapeljivo vabo v košare in potrpežljivo čakati, dokler niso bile sredijo pojedine — in jih je nenaden sunek ujel v košare.

Spet je bil pravi čas. Yamaguši se je previdno presedel — vsako manjše gibanje čolna prezene rakovice — in se zastrmel v vodo. Ni verjel svojim očem. Tu vendar nekaj ni moglo biti v redu! Njegove košare so naenkrat ležale plosko na gladini in videti je bilo, kot da se mu vedno bolj približuje...

Zmeden je dvignil glavo in odprtih ust strmel proti otoku — peščena obala je hitela proti njemu! Tako vsaj se mu je zdeло — v resnici pa se je godilo nekaj povsem drugega: morje je kopnelo!

Hitro je kopnelo. Naravnost bežalo je. Že je ležal njegov čoln z lovni mi košarami na golem pesku in okrog njega se je iz morja dvigala obala, ki je ni bil še nikdar prej videl.

Yamaguši je pogledal nebo. Na enolični, topi sivini ni bilo nikakega znaka kakšnega neurja. Nikak vihar ni valovil vode. Potem pa je slišal Yamaguši nekaj, kar se mu je zdeло kot velikansko vozilo, ki se mu od daleč približuje.

Z ostrim krikom se je Yamaguši obrnil proti morju — in v grozi obstal. Preko celega obzorja, v kolikor ga je videl, je hitela velikanska vodna stena proti njemu, stena iz vode in pen. Ta je porivala kopneče morje pred seboj naprej, besno, nezadržano in z zamolklim grmenjem.

Yamaguši je skočil iz čolna. Proč! Toda tej valoviti steni ni bilo mogoče uiti. Njegove noge so se pogreznile v mokri pesek. Vlekel jih je, hitel, sopihal, stokal. Potem je bilo velikansko vodovje tu. Dvignilo ga je proti nebu in se istočasno zrušilo nanj. »To je smrt,« je bila njegova zadnja misel.

Pa ni bila smrt. Po dolgih urah so ga našli reševalci iz notranjosti otočka, ko je ležal daleč od svojega lovišča na mokrem pesku, tam, kjer se je bila razbila prva sila poplave. Še živega so ga prinesli njegovim domaćim v njegovo domovanje, od katerega ni mnogo ostalo.

Nekje v severnem Pacifiku, mogoče tisoč milj daleč, se je pogreznil košček morskega dna in voda je udrla v odprtino. Velikanska vodna stena je zdrvela preko polovice zemeljske obale in je pogubila mnogo ljudi, ki niso bili tako srečni kot ribič Yamaguši. V obličeju starajoče se zemlje se je bila zarezala nova brazda.

DANILO GORINSEK

Ilustriral: M. BAMBIC

Okobalim polža...

JAZ PA OKOBALIM POLŽA,
SE NAPOTIM PREK SVETA,
KOT RAKETA POLZEK SINIL
PREK PLANJAV BO IN GORA.
POT PO SUHEM BO PRETEKEL,
MORJA PA PREPLAVAL BO.
KDO BI MOGEL PREHITETI
TEGA POLŽA? KDO, LE KDO?
ČE VAS MUČI RADOVEDNOST,
KDAJ DOSEGLA BOVA CILJ,
TOČNO DAN VAM BOM POVEDAL,
TAKRAT — PRVI BO APRIL!

Uspavanka a zamorčku

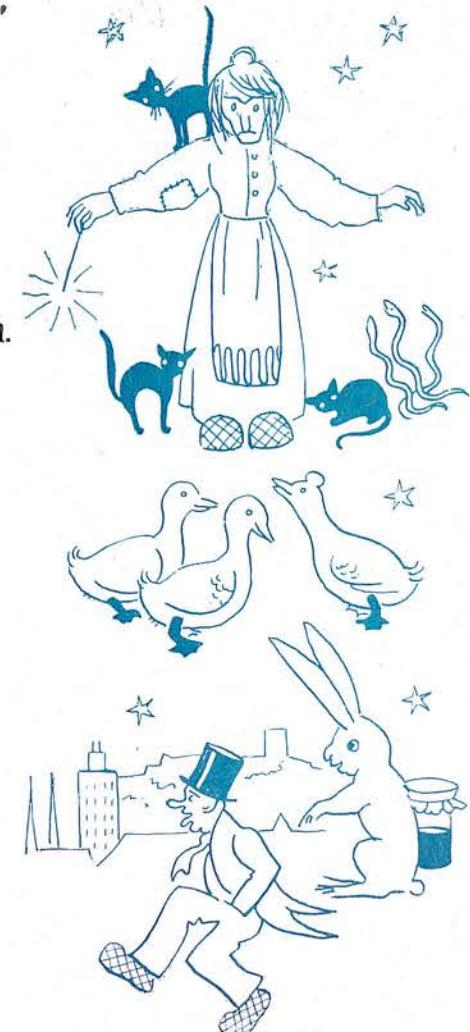

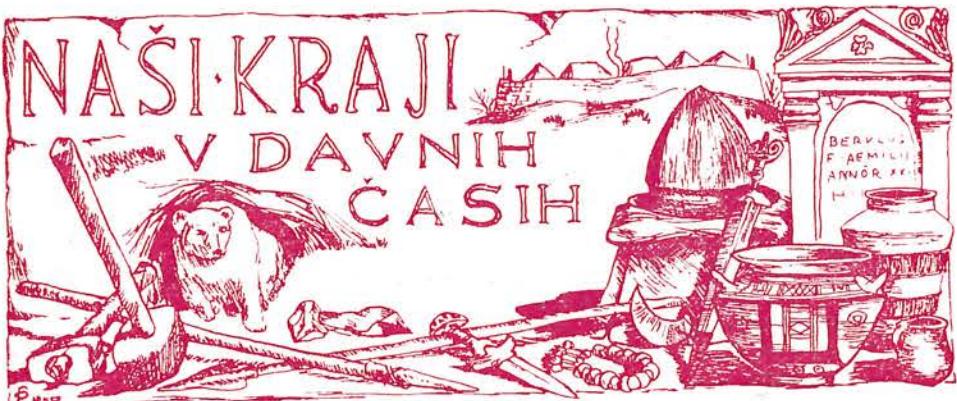
Spi, spi moj sinek zlati!
— Ne morem še zaspati!
še prej povej mi, mama,
povest! Ko bo končana,
me koj objel bo spanček.
— Naj bo, ti moj ciganček.
Poslušaj, moj fantiček,
kaj davi pel je ptiček,
pove zdaj tvoja mati:

Nekoč na neki trati
se pasla je ovčica,
prelepa mala Cica.
Tej ovčki volno celo
ostrigli so prebelo —
za koga? Za zamorčka.
In ta je dal dva vzorčka
krojaču, da debelo
sešije mu odelo.
Krojač pa se nasmeje:
»Kaj naj storim iz preje?
Najprej jo pusti stikati,
potem jo moraš dati
še v barvanje. Opravi
to mojster onegavi
ki tule tam prebiva
in barve v vedra zliva:
rdečo in zeleno,
rjavo in rumeno.
Ime mu je Šlapetek
in kolne na vsak petek.
In če ne veš nemara:
njegova žena čara!
Zato ima tri račke,
ima tri črne mačke
in tri debele kače.«
Koj stresejo se hlače
zamorčku, ki poskoči
in volno vso izroči
brž tkalcu Kislikavi.
Ta mu blago napravi
in da ga v drugem kraju
barvarju Kozeraju.
Ko to Šlapetek čuje,
prav grdo se zmrduje

in vse zatoži ženi,
čarownici učeni.
Ta iz repe in lapuha
koj marmelado skuha
in da jo Kozeraju,
ki biva v drugem kraju.
Ker s pametjo je skregan,
od kraja je ves zbegan;
neumnež pri tej priči
pojé dve polni žlici,
ostalo v lepem korcu
ponudi pa zamorcu.
Tako v ta dva bedaka
se coprnija staka
in mojster Kozerajec
postane masten zajec,
ki skoči grdi babi
sam v shrambo h kolerabl.
Ubogi pa zamorček,
ki bil enak je norček...
začaran koj je v kosa,
da zdaj kot ptička bosa
ujet je med rešetke
lesene, tesne kletke.
Zaman so strigli Cico,
to ovčjo leptotico,
ker njena volna bela
zamorčka ni ogrela.

Kako se to končuje?
Kdo to blago deduje?
Deduje Kislakava,
ta tkalec, ki zabava
ga vsa ta polomija
in grda coprnia.
Brž skliče tri krojače
da šivajo mu hlače
in jopič nov na škrice,
tri rdeče rokavice,
flanelaste copate
in pisane kravate.
Potem ko se obleče,
usekne se in reče:
»Zdaj gremo pa v Ljubljano!«
S tem to povest končamo,
in ti, moj srček zlati,
zdaj moraš koj zaspati!

Piše in riše: SAMO PAHOR

Samosvoje mesto Trst

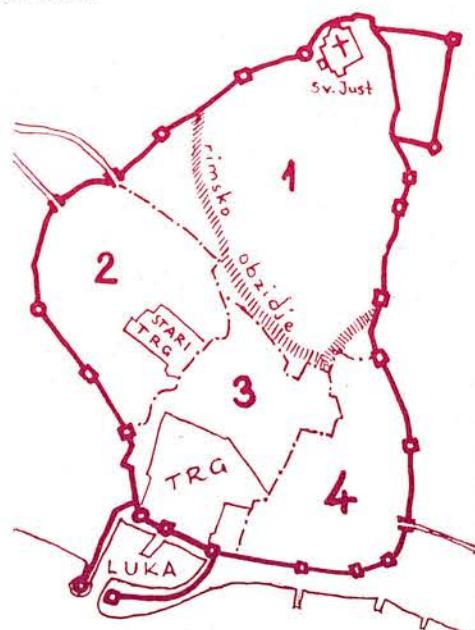
Po propadu rimskega cesarstva je mesto Trst, kot vsa tedanja mesta, silno nazadovalo. Zaradi nemirnih časov je propadla trgovina in skoraj vsa obrt. Pristave okoli mesta niso mogle nuditi zadostne zaščite in so ostale zapuščene. Prav tako neobzidana predmestja.

Meščani so se ukvarjali v glavnem le s poljedelstvom, čigar pridelki so komaj zadoščali za vsakdanjo prehrano. Pod bizantinskimi in frankovskimi cesarji vse mesto ni zmoglo plačevati več kot 60 zlatnikov davkov.

Novi časi so nastopili, ko je mesto prišlo pod škofovo oblast. Škof, ki je imel pravico pobirati davke, mitnino in pobrežnino, je skrbel, da je čim bolj narastlo število prebivalstva in s tem davkoplačevalcev, da je prišlo v mesto čimveč trgovcev ter da je pristalo v pristanu čimveč ladij, ki so plačevalale takso za uporabo pristanišča — pobrežnino.

Znotraj starega rimskega obzidja je kmalu zmanjkalo prostora za vse nove prebivalce, ki so zdaj začeli graditi hiše na ravnini ob morju. Tako so nastali trije novi mestni okraji:

Kavana ob ribiškem pristanu, Tržni okraj ob Glavnem trgu in Riborgo ob solinah.

Načrt srednjeveškega Trsta
1 Grajski okraj, ki je obsegal rimsko mesto, 2 okraj Riborga s Starim trgom, 3 Tržni okraj z Glavnim trgom in luko, 4 okraj Kavana

Silno živo je bilo v teh treh okrajih. Trgovci so prodajali kupcem iz notranjosti sol, vino, olje, začimbe in drugo blago iz prekomorskih dežel. Kupovali pa so iz notranjosti pritovorjene živalske kože in usnje, meso, volno, vosek, med, železo, les in žito. Slednje so porabili doma, ostalo pa predelali in prodali dalje preko morja v Jakin (Ankono) in druga italijanska mesta. V bližini današnjega trga Goldoni so imeli svoje delavnice strojarji, ki so tamkaj strojili usnje.

Meščani so bili že prej združeni v mestno občino z nekaj predstavniki na čelu, ki so jih meščani volili na javnih zborih, da bi branili skupne koristi proti sosedom in proti oblastem. Ko pa so s trgovino obogateli, so se začeli čutiti močne in so zahtevali za svoje predstavnike vedno večjo oblast. Tako so sčasoma dosegli, da je škof postavil njihovega predstavnika za upravitelja svojih posesti in tako je najvišji predstavnik meščanov dobil naslov škofovega upravitelja - gastalda. Njemu so pri upravljanju občine pomagali trije mestni sodniki, ki so se v pomembnejših zadevah obrnili po nasvet in navodila na javni zbor vseh meščanov.

Pod vodstvom svojih predstavnikov se je mestna občina vse bolj uveljavljala. Iz skromnega poljedelskega mesteca se je Trst razvil v trgovsko mesto, ki je že začelo biti v napoto silnim Benečanom. Zato so le-ti iskali priliko, da bi si Tržačane podvrgli; in našli so jo, ko so jih leta 1202 prisli križarji proslit, naj bi jih prepeljali s svojimi ladjami v Svetlo deželo. Takoj so se domenili, beneške ladje prepeljejo križarje v Palestino, križarji pa zato pomagajo Benečanom ustrahovati tekmece.

V strahu, da jih silna vojska ne pokonča, so Tržačani hitro prisegli Be-

nečanom pokorščino, večno zvestobo in plačevanje letnega davka 100 vrn najboljše rebule, ki so jo res posiljali več sto let na dan sv. Martina v Benetke. Čeprav je bil Trst še pod škofovo oblastjo, pogodba škofa niti ne omenja. Benečanom so se zdeli nevarni le podjetni meščani in zato so oni morali vsi po vrsti priseči.

Ker so ob tej priliki popisali vse, ki so prisegli, vedo, da je bilo že takrat v Trstu skoraj 15 odstotkov Slovencev.

Zdi se, da vsi ukrepi Benečanov niso dosti škodili Trstu. Meščani so še naprej trgovali in bogateli. Za visoke obresti so posojali denar tudi zaprljivim škofom, ki so s stalnim vojskovanjem upropasčali škofijsko imovino. Ker se škof nikakor ni mogel znebiti dolgov, je najprej dal meščanom v zakup nekaj mitnic, pozneje, leta 1253, je kar prodal nekaj svojih pravic, vendar še z upanjem, da bo v boljših časih lahko to dobil nazaj. Toda vedno večje denarne težave so jih

Podoba Trsta v XIV. stoletju

primorale, da so leta 1295 prodali še zadnje pravice mestni občini. Mestna občina, ki se je počasi izoblikovala že v prejšnjih desetletjih, je sedaj dosegla dobo razcveta. Z novimi pravniki so do podrobnosti uredili upravo male državice. Na glavnem trgu, kjer je prej stala mestna lopa (loža), so zgradili mestno hišo z visokim stolpom, znamenjem sodne in vojaške oblasti, na sredi. V redu so vzdrževali mestno obzidje in pristanišče ter skrbeli za popravila stolnice sv. Justa.

Trgovec

Nabiralec oljk

Solar z gredljico

Uredili so pridobivanje soli in poljedelstvo. Ozemlje, kjer so bile posesti meščanov so razdelili na šest predelov, v katerih so poljski čuvarji skrbeli, da ni nihče kradel ali poškodoval tujih nasadov. Mesto je v vseh ozirih napredovalo. Računajo, da je mestno prebivalstvo narastlo na 10 tisoč oseb (takrat je bilo to dosti).

Vendar življenje ni potekalo prav mirno. Okoli leta 1310 je vse mesto prevzel nemir, ko se je izvedelo za zaroto družine Ramfov. O tej družini vemo, da je bila zelo ugledna še pod škofi, pa tudi pozneje. Nič točnega pa ne vemo o njihovi zaroti. Le posredno je mogoče razbrati iz virov, da so po odkritju zarote nekateri člani njihove družine bili pobiti, hiša pa porušena do temeljev. Gleda pobeglih članov družine je mestni svet določil, da jih lahko brez kazni pobije, kdorkoli more.

Ko so odpravili to nevarnost za mestno samostojnost, je proti njej skoval nov naklep škof Anton Negri. Ko je leta 1349 postal škof, je kljub pogodbi iz leta 1295 zaprosil cesarja, naj mu potrdi vse pravice, ki so jih kdajkoli tržaški škofje dobili od njegovih prednikov. Res je dobil od cesarja diplomo s potrdilom vseh pravic in takoj začel ravnati proti meščanom. Ti so se mu krepko postavili po robu. Ker jih nikakor ni bilo mogoče ukloniti, je vse mesto izobčil. Da niso posredovali ugledni tujci, bi bili Tržačani iz besa pobili svojega škofa, tako pa so se po posredovanju pobotali. Z mirno ureditvijo spora so Tržačani mnogo pridobili in mesto je uspešno napredovalo. To pa je vzbujalo silno zavist pri Benečanih, ki so komaj čakali prilike, da planejo na Trst.

Poleti leta 1368 je v tržaško pristanišče priplula beneška ladja, ki je iskala prilike za zdraho in ustavila neko tržaško ladjo, češ da vozi tihotapsko blago. Tržačani, ne bodi leni, so Benečane potolkli, a s tem so jim

dali prav to, kar so iskali: povod za vojno napoved. V nekaj dneh se pojavi pred mestom beneško ladjevje, ki po kratkem obleganju zavzame mesto. Že naslednje leto so se Tržačani z uspehom uprli. Na pomoč jim je prišel še avstrijski vojvoda. Vse je kazalo, da jim bo upor uspel do kraja. Toda Benečani so že vedeli kako o-

praviti z njim. Pošljejo mu takoj 75 tisoč cekinov in vojvoda takoj pozabi na Trst.

Vendar se Benečani niso počutili varne v Trstu. Meščani so jim bili sovražni in s težavo so jih trpeli v svojem mestu. Zato so Benečani zgradili eno trdnjavo ob morju in drugo pri sv. Justu. Tržačani so le čakali, kdaj se jim ponudi prilika za upor. Ni bilo treba čakati dolgo. Uspehi Benečanov so vzbudili pri vseh njihovih sosedih in tekmečih hudo zavist in sovraštvo. Kmalu so se Benetke znašle obdane od sovražnikov. Leta 1372 so Genovežani zapluli s svojim ladjevjem v Jadransko morje in se začeli nevarno bližati Benetkom.

Težave Benečanov izrabijo Tržačani. Navale na beneško posadko v mestu, jo preženejo in porušijo beneške utrudbe, mesto pa predajo oglejskemu patriarhu.

Pet let pozneje so Benečani zopet zasedli Trst, ki so ga vojne že precej zdelale. Le ugodni priliki, ko so dve leti pozneje beneški sovražniki zopet

združeni nastopili proti Benetkom, gre zasluga, da so se Tržačani s pomočjo Videmčanov mogli zopet rešiti beneške posadke in se zateči pod okrilje oglejskega patriarha. Toda čim so se Benečani malo opomogli, že so znova začeli oblegati Trst in ga kmalu zavzeli. Sele nov poseg genoveškega brodovja je rešil Trst neprijetne zasedbe. Ko pa je toliko let vojne pošteno izčrpalo moči vseh vojskujočih se držav, so le-te sklenile leta 1381 v Turinu mir.

Trstu so priznali samostojnost, toda Tržačani so vedeli, da s prazno blagajno in uničenim gospodarstvom ne bodo mogli uspešno kljubovati morebitnemu nasprotniku. Zato so se po daljšem oklevanju odločili, da prosijo zaščite avstrijskega vojvoda, ki se jim je zdel obenem dovolj močan, da bi jih uspel braniti pred zunanjimi sovražniki, in dovolj slaboten, da bi lahko storil konec njihovi notranji samostojnosti.

Zato štejemo leto 1382 za konec samostojnega Trsta.

Z A N I M I V O S T I

MIRO P.

V šoli ste se učili, da je Bela gora (Mont Blanc — Monte Bianco), ki meri 4810 m, najvišja gora v Alpah in v Evropi, sploh. Na zemljevidu najdete to goro v Zahodnih Alpah, na meji med Italijo in Francijo.

Že pred mnogimi leti so sklenili, da bodo pod to goro zgradili predor, ki bi: tvoril najkrajšo zvezo med Italijo in Francijo. Načrti o tem velikem delu segajo v leto 1844 in ponovno v leto 1873. Izveda tega orjaškega dela pa je zahteva ogromno denarja in zato so stvar odložili in načrti so dolga desetletja ležali v mizah raznih inženirjev.

V novejšem času sta obe svetovni vojni preprečili uresničenje tega veliknega dela in šele leta 1954 sta Italija in Francija odobrili načrte turinskega inženirja Totina,

Predor pod Belo goro

ki so bili najprimernejši za izvedbo tega ogromnega dela.

Predor, ki ga že grade, bo dolg 11.903 m. Obok je visok 7 metrov, cesta, katero skozi predor in ki je namenjena izključno za avtomobilski promet, pa je široka 8,5 metra. Ves predor bo razsvetljen z množično žarometi, katerih svetloba ne bo slepa šeferjev. Mogočne prezračevalne naprave bodo skrbeti za zračenje predora in dovanje svežega zraka v predor.

Predvidevajo, da se bo po tej novi prti med Italijo in Francijo razvil ogromen mednarodni turistični promet in da bodo gorski kraji v Zapadnih Alpah privabljal mnogo letoviščarjev v gorska letovišča, ker bo pot med obema prestolnicama, Parizom in Rimom znatno krajska.

Naši mladi dopisniki

CLOVEKOLJUBNO DEJANJE

Bil je lep pomladanski dan, ko sem ob cestnem robu zagledal skoro umirajočega goloba. Presenetilo me je in nesel sem ga domov. Takoj sem mu natrosil malo pšenice. A vseeno mu ni bilo nič bolje. Čez nekaj ur mi je rekla mama, naj ga ne sem k živinozdravniku. Zdravnik ga je natančno pregledal in ugotovil, da ima dve rebri nalomnjeni. Ta uboga živalca se mi je takoj priljubila, da se nisem mogel več ločiti od nje. Vsako jutro sem ga negoval z raznimi vitaminimi. Imenoval sem ga Marko. Dolgo časa sem ga obdržal pri sebi. A prišel je čas žalostne ločitve. Nenad je govor zlete! Bil sem prav vesel, da sem storil dobro delo, kajti če bi ga pustil na cesti skoro umirajočega, bi ga nobeden ne pobral in bi poginil.

Mikulus Boris

II. č niž. sr. sole v Trstu

DOGODEK V KONGU

Nekoč je živel neki zamorček po imenu Jumbo. Živel je v nekem zamorskem taboru. Nekega dne je videl na drevesu opico, ki je imela v naročju sedem'etno deklico, belko, s kitami. Jumbo je hitro tekel po nekaj zamorcev, da bi opico ujeti. A ko je tekel, je nadel. Sisal je, da se plazi od nekod kača. Vstal je, bil je močno ranjen na enem kolenu. Kača načarka se je priplazila do nega. On je vzpel lok in puščico ter jo ubil. Pogledal je zopet na drevo. Na drevesu je bila še vedno opica. Potem pa je šel v tabor in sporočil novico.

Z njim sta šla dva močna zamorci. Ko so dospeli pod drevo, opice ni bilo več. Videli so jo tam daleč, ko je skakala z enega drevesa na drugega z dekllico v naročju. Od tistega večera dalje so postavili pod drevo stražo in zgradili tam zamorsko kočo.

Nekega večera se je opica zopet prikazala. Opazil jo je Jumbo sam. V naročju ni imela ničesar. Zamorci so se pripravili,

vili, da jo bodo ubili. Jumbo pa jih je ustavil in rekel, če ustrelijo opico, bo deklica umrla od lakote. Zamorci so se pomirili in poslušali Jumba.

Opica je videla, da je v nevarnosti, in zbežala. Bežala je po isti strani kakor zasledovalci. Zamorci so tekli za njo. Jumbo pa za njimi. Videli so na drevesu hišico, v kateri je gotovo prebivala opica, ustavili so se ter čakali, da bo prišla. Mislili so, da so prišli prej kot opica. Odprlo se je okno in na oknu se je pokazala opica. Jumbo je rekel, da naj gre kdo po nekaj zamorcev in mrežo. Eden izmed šestih je šel.

Prišel je nazaj z mrežo in dvema drugima. Jumbo je učkal enemu, da naj gre postaviti nad hišico mrežo. V tistem času je prišla opica ven in ga umorila. Poskusil je drugi in se mu je posrečilo. Opica ni bila še ujeta, ker je raztrgal a mrežo in zbežala z dekllico po drevestih. Po ponesrečenem poizkusu so se vrnili zamorci in Jumbo v tabor.

Nekega večera, čez več let, sta stražila Jumbo in neki črnec. Vičela sta senco, ki je hodila ob robu pragozda. Občudovala sta še senco in v svetlobi lune ugotovila, da je senca opice. Ta je imela v naročju deklico. Postavila sta leseno hišico, v katero sta položila polno banan. Opica je pustila dekllico zunaj in šla v hišico. Iedla je in jedla. Jumbo je potemil patico, ki je držala vrata odprta. Kar njenkrat so se vrata zaprla in opica je bila ujeta. Deklico so vzeli ter jo zdravili, ker je bila bolna. Ko je ozdravela, so jo vprašali, koliko let ima. Odgovorila je, da ima vetrnjast let in da je stonovala z opico devet let. Jumbo jih je imel pa sedemnajst.

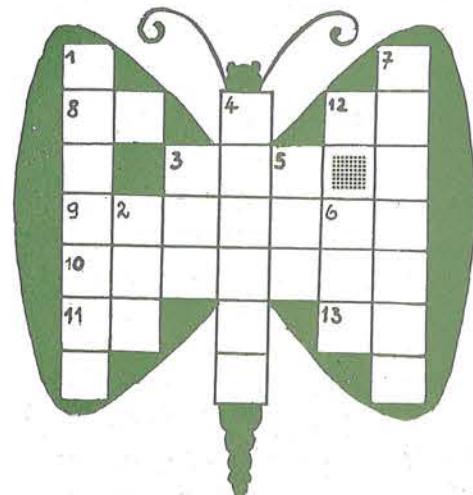
V tistem času je umrl poglavar tabora. Izvolili so novega. Poglavar je postal Jumbo. Deklica se je poročila z Jumbom in bila srečna celo življene.

Svara Pavel
II. č niž. sr. sole v Trstu

OPOMBA UREDNIŠTVA: Zaradi pomanjkanja prostora, bodo vsi ostali mla-
dinski dopisi, objavljeni šele v naslednjih številkah.

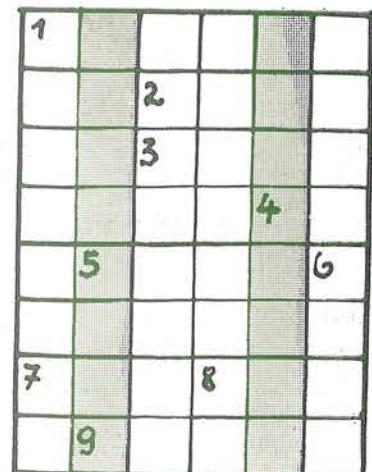
ZA BISTRE GLAVE

KRIŽANKA »METULJ«

Navpično: 1. poljski pridelek, 2. ploskovna mera (dvoj.), 3. spodnji del posode, 4. žuželka, 5. sila, 6. otok v Jadranškem morju, 7. razstrelivo.

Vodoravno: 3. oblika glagola dejati (3. oseba), 8. nota, 9. mesto v severni Italiji, 10. preštudiram (drug izraz), 11. glas osla, 12. osebni zaimek, 13. 2. oseba pomož. glagola biti.

STEBRISČE

Vodoravno:

1. prodajalna mleka
2. kralj, ki spi v gori
3. večno (drug izraz)
4. prva žena
5. stoji ob vodi
6. gozdna rastlina
7. del obraza
8. jo rabi krojač
9. ga imaš v žepu

Navpično bereš v zasenčenih kvadratih znan pregovor.

UGANKI

Pod isto skalo raseta,
se v istem polju paseta,
oba se vkup odpirata,
kar ujameta, požirata.

Strašno čudo se zgodilo:
kamenje se v vodi raztopilo,
voda, pa zares, ni šala,
toplo mleko je postala.

Rešitve ugank pošljite uredništvu »Galeba«, Općine pri Trstu - Opicina Trieste, do 20. aprila t. l. Tudi tokrat bodo trije izžrebani reševalci nagrjeni z mladinsko knjigo.

REŠITVE IZ 5. ŠTEVILKE

1. IZPOLNJEVALKA: I. — 1. Ada, 2. San, 3. Rog, 4. oko, 5. vol, 6. Eva.
II. — 1. Ena, 2. Raf, 3. gor, 4. kri, 5. rak, 6. CRI. Rešitev: Angola je v Afriki.
2. ZAMENJAVA ČRK: V oklepajih beremo: Fran Saleški Finžgar.
3. UGANKI: 1. Krava — trava; 2. črka A.

PRAVILNE REŠITVE SO POSLALI: Vojko Lovriha, Ada Poropat, Ada Strain in Ana Mahnič iz Doline; Valter Lovriha, Edi Zobec, Viljem Kermac, Aleksander Štrain, Valter Mokor, Nadja Zobec, Sonja Sancin, Aleksander Žerjal, Silva Žerjal, Sonja Kocjančič, Davorin Žerjal in Marta Sancin iz Boljanca; Sonja Terčon, Neva Briščik, Norka Sosič, Darjo Štor, Vilma Ostroška, Dragica Šuc, Norma Markuža, Ivan Milič, Ana Marija Guštin, Robert Hrovatin, Darinka Rauber, Vladi Vaclik, Boris Sosič in Sonja Cesar z Opčin; Marino Milič iz Briščkov; Pavel Brišček iz Trebč; Aleksander Pertot, Žiga Vodušek, Sergij Živic in Ermes Sartori iz Barkovelj; Samo Sancin in Campaniali Livia iz Trsta.

REŠITVE Z NAPAKAMI SO POSLALI: Dorina Kante iz Rojana; Lidija Colja in Varna Hafner iz Sesljana; Savina Knez iz Nabrežine in Sonja Sain iz Boršta.

IZŽREBANI SO BILI: *Vlado Vaclik*, učenec V. razr. osnov. šole na Opčinah, *Marino Milič*, učenec III. razr. osnov. šole v Briščikih in *Davorina Žerjal* učenka osnov. šole v Boljancu.

CENA 50.- LIR